

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ**

**ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΓΕΝΙΚΟΥ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ**

Αθήνα, **16-10-2023**

Αριθ. Πρωτ. : **94774 - 16-10-2023**

Ταχ. Δ/ση : Πλατεία Κάνιγγος
Ταχ. Κώδικας : 10677
Τηλέφωνο : 210 3893572
Email : gen-sec@mindev.gov.gr

ΠΡΟΣ : Υπηρεσία Συντονισμού
Γραφείο Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Θέμα: «Απάντηση στην με αριθμό 951/29-09-2023 Ερώτηση του βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας της Νέας Δημοκρατίας Μάξιμου Χαρακόπουλου με θέμα «Αντιμετώπιση του φαινομένου των υψηλών τιμών γάλακτος στο ράφι».

Σχετ: Το με αρ. πρωτ. 85514/02-10-2023 υπηρεσιακό σημείωμα της Υπηρεσίας Συντονισμού

Σε απάντηση της με αριθμό 951/29-09-2023 Ερώτησης του βουλευτή της κοινοβουλευτικής ομάδας της Νέας Δημοκρατίας Μάξιμου Χαρακόπουλου με θέμα «Αντιμετώπιση του φαινομένου των υψηλών τιμών γάλακτος στο ράφι», σας γνωρίζουμε ότι από τις διατάξεις των περ. α' και ιθ' και της παρ. 2 του άρθρου 14 του ν. 3959/2011 προβλέπεται ότι η Επιτροπή Ανταγωνισμού «διαπιστώνει αν υφίσταται παράβαση των άρθρων 1 και 2 του ν. 3959/2011 (απαγορευμένες συμπράξεις και καταχρηστική εκμετάλλευση δεσπόζουσας θέσης) και των άρθρων 101 και 102 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης» και ότι «προβαίνει σε χαρτογράφηση των συνθηκών ανταγωνισμού, σε όλες τις αγορές ή όλους τους κλάδους της οικονομίας, όταν αυτό απαιτείται για την αποτελεσματική άσκηση των αρμοδιοτήτων της». Στο πλαίσιο αυτό, εκδόθηκε το Ενημερωτικό Δελτίο Αυγούστου 2023 από την Επιτροπή Ανταγωνισμού¹ (σελ. 23 έως 32), που υπογράφεται από εξωτερικό εμπειρογνώμονα της Επιτροπής, και το οποίο εκφράζει προσωπικές απόψεις του ερευνητή και δεν δεσμεύει την Επιτροπή Ανταγωνισμού (βλ. υποσημείωση στη σελ. 23).

¹ <https://www.epant.gr/enimerosi/dimosieyseis/enimerotika-deltia/item/2650-teyxos-7.html>

Στο ως άνω αναφερόμενο δελτίο αναφέρονται, από τον εξωτερικό εμπειρογνώμονα, σχετικά με την αγορά αγροτικών προϊόντων ενδεικτικά τα ακόλουθα:

«α) Ένα αξιοσημείωτο θέμα που έχει προκύψει τα τελευταία δύο (2) έτη είναι η σημαντική αύξηση στις τιμές των τροφίμων. Παρόλο που ο ακριβής προσδιορισμός των αιτιών και των κόμβων της εφοδιαστικής αλυσίδας δεν είναι εύκολο να προσδιοριστεί ακόμη λόγω έλλειψης επαρκών δεδομένων και στοιχείων υπάρχουν κάποια θέματα που μπορούν να τεθούν υπό συζήτηση.

β) Το πρώτο από αυτά είναι το κόστος αύξησης της παραγωγής, από όπου και αν προέρχεται αυτό (ενέργεια, πρώτες ύλες, εργατικό κόστος, κλπ.). Αναλύοντας τα σχετικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ (δείκτες εισροών/ εκροών) στον αγροτικό τομέα για την περίοδο Ιαν 2000 - Απρ 2023 (μηνιαία στοιχεία χωρίς εποχική διόρθωση) παρατηρούμε αρκετά σημαντική συμπίεση στην εξέλιξη των δύο δεικτών (εισροές/εκροές). Υπενθυμίζεται πως ο δείκτης εισροών αποτιμά τις μεταβολές στο κόστος της παραγωγικής διαδικασίας προϊόντων αγροτικής φύσης (φάρμακα, λιπάσματα, σπόροι, ενέργεια, μηχανήματα, επενδύσεις σε αποθήκες, γεωτρήσεις, κλπ), ενώ ο δείκτης εκροών αποτιμά τις μεταβολές στις τιμές πώλησης αγροτικών προϊόντων (πχ, τιμή παραγωγού σε γάλα, σιτάρι, ντομάτες, αυγά, χοιρινό κρέας, κλπ). Και οι δύο δείκτες υπολογίζονται σε μηνιαία βάση και μπορούν να διατεθούν χωριστά για τον γεωργικό και κτηνοτροφικό κλάδο.

γ) Οι αιτίες της πληθωριστικής πίεσης που δέχονται οι τιμές σε κάθε χώρα είναι πολύ νωρίς να αποκαλυφθούν κατά τη γέννησή τους. Δυστυχώς χρειάζονται πολλά και διαφορετικά στοιχεία για να μπορέσει κανείς να μιλήσει με ακρίβεια για τους ακριβείς λόγους αύξησης των τιμών, ειδικά αν πρόκειται για υποκατηγορίες προϊόντων. Βέβαια στο σημείο αυτό η προσπάθεια της εξήγησης είναι πέρα από τις γενικές παραδοχές της μακροοικονομικής θεωρίας: ο πληθωρισμός προκαλείται από την αύξηση της προσφοράς του χρήματος.».

Στη συνέχεια, ο εμπειρογνώμονας, επιχειρεί μία ανάλυση των αυξήσεων τιμών τις οποίες διαιρεί σε τρεις βασικές συνιστώσες: την επίδραση του φόρου, του «κέρδους» των επιχειρήσεων και του εργατικού κόστους. Εκεί, η Ελλάδα φαίνεται να παρουσιάζει την 4^η μεγαλύτερη επίδραση του «κέρδους» των επιχειρήσεων στο ποσοστό συμμετοχής στον αποπληθωριστή του ΑΕΠ, δηλαδή στην αύξηση των τιμών των προϊόντων, περίπου ίδια ωστόσο με πολλές άλλες χώρες.

Ωστόσο, είναι προφανές ότι το κόστος των επιχειρήσεων δεν είναι αποκλειστικά το εργατικό κόστος αλλά, αντίθετα, οι επιχειρήσεις αντιμετωπίζουν και ενσωματώνουν στην τιμή καταναλωτή πολλά άλλα είδη κόστους όπως το κόστος πρώτων υλών, ενέργειας, ενοικίων, συντήρησης των προϊόντων, συσκευασίας, μεταφοράς, αποθήκευσης, διαφήμισης και διανομής. **Προφανώς, τα κόστη αυτά είναι ενσωματωμένα στην συνιστώσα του «κέρδους» των επιχειρήσεων αφού δεν είναι δυνατό να ενταχθούν στο «εργατικό κόστος» ή στους «φόρους».**

Πρακτικά, η μελέτη των τριών προναφερθεισών βασικών συνιστωσών των ανατιμήσεων δεν αξιοποιείται, σε διεθνές επίπεδο, για την αποκάλυψη φαινομένων «αισχροκέρδειας» αλλά για τη μελέτη της επίδρασης των φόρων και του γενικού επιπέδου των μισθών στις τιμές των προϊόντων προκειμένου να προβλεφθεί το τμήμα των ανατιμήσεων που θα παραμείνει και μετά την πάροδο της κρίσης, δεδομένου ότι οι φορολογικοί συντελεστές είναι συνήθως σταθεροί και το επίπεδο των μισθών συνήθως δεν μειώνεται διαχρονικά. Είναι συνεπώς, κατά τη γνώμη μας, ένα μη κατάλληλο μέσο για την αποκάλυψη φαινομένων καρτέλ ή καταχρήσεων δεσπόζουσας θέσης, ακριβώς επειδή το «κέρδος» των επιχειρήσεων, όπως παρουσιάζεται, ενσωματώνει και όλα τα υπόλοιπα κόστη που δεν μπορούν να ενταχθούν στο εργατικό κόστος ή στους φόρους.

Παράλληλα, σε ό,τι αφορά στην παρουσίαση των τελευταίων εξελίξεων στην αγορά γάλακτος (σελ. 28 – 32 του Ενημερωτικού Δελτίου) παρουσιάζεται ο ακόλουθος Πίνακας:

Πίνακας1. Συγκριτική Παρουσίαση Τιμών Φρέσκου Γάλακτος 26/7/2023					
Χώρες	Σούπερ Μάρκετ	Φρέσκο Αγελαδινό Γάλα 1lt - Χαμηλά Λιπαρά 1,5% - 1,8%		Φρέσκο Αγελαδινό Γάλα 1lt - Πλήρες 3,5 %	
		Min. τιμή €	Max. τιμή €	Min. τιμή €	Max. τιμή €
Αυστρία	ΣΜ1	-	-	1.09	1.79
	ΣΜ2	-	-	1.29	-
Βέλγιο	ΣΜ1	0.98	1.44	0.99	1.98
	ΣΜ2	1.05	1.75	1.08	1.99
	ΣΜ 3	0.99	1.65	1.08	1.99
Κροατία	ΣΜ1	0.98	1.33	1.06	1.59
Τσεχία	ΣΜ1	0.49	1.37	1.04	1.33
Εσθονία	ΣΜ1	1.39	2.39	1.45	1.49
	ΣΜ2	-	-	1.15	1.39
Φινλανδία	ΣΜ1	0.99	1.39	1.35	1.89
	ΣΜ2	0.75	1.23	1.02	1.56
Γαλλία	ΣΜ1	1.00	1.33	1.39	2.05
	ΣΜ2	0.75	1.23	1.02	1.56
Γερμανία	ΣΜ1	0.95	-	0.99	1.59
Ελλάδα	ΣΜ1	1.12	2.22	1.12	2.22
	ΣΜ2	1.12	2.22	1.12	2.22
Λάτβια	ΣΜ1	0.71	1.69	0.85	1.89
Λιθουανία	ΣΜ1	-	-	1.45	2.25
Μάλτα	ΣΜ1	1.00	-	1.00	-
Ολλανδία	ΣΜ1	0.99	1.69	1.09	2.29
	ΣΜ2	0.99	1.95	1.09	1.99
Πολωνία	ΣΜ1	0.68	0.95	0.72	1.02
Πορτογαλία	ΣΜ1	0.89	0.93	0.89	-
	ΣΜ2	0.91	0.92	0.92	-
Σλοβενία	ΣΜ1	0.77	1.68	0.79	1.68
Ισπανία	ΣΜ1	0.90	1.14	0.91	1.14
	ΣΜ2	0.90	1.29	0.90	1.29
Σουηδία	ΣΜ1	1.21	1.41	1.21	1.57
	ΣΜ2	1.21	1.35	1.25	1.61
Πηγή: Στοιχεία από e-shops μεγάλων Σούπερ Μάρκετ σε επιλεγμένες χώρες της Ευρώπης.					
Επεξεργασία στοιχείων Τμήμα Χαρτογράφησης Αγορών και Έρευνας της Επιτροπής Ανταγωνισμού					
* Δεν Εντοπίστηκαν e-shops για τρόφιμα σε Βουλγαρία, Ρουμανία, Κύπρο, Ιταλία, Ιρλανδία, Ουγγαρία.					
Λουξεμβούργο, Δανία, Σλοβακία.					
** Έχουν γίνει οι μετατροπές από τοπικό νόμισμα σε Ευρώ με 26/7/2023					

Από τα στοιχεία του Πίνακα προκύπτει ότι, από την έρευνα που διεξήγαγε ο εμπειρογνώμονας σε κάποια e-shop, η Ελλάδα έχει την 7^η υψηλότερη ελάχιστη τιμή ανά λίτρο στο πλήρες φρέσκο γάλα και την 3^η υψηλότερη ελάχιστη τιμή ανά λίτρο στο φρέσκο γάλα με χαμηλά λιπαρά από 18 χώρες. Για 8 χώρες, δηλαδή τη Βουλγαρία, τη Ρουμανία, την Κύπρο, την Ιταλία, την Ιρλανδία, την

Ουγγαρία, το Λουξεμβούργο, τη Δανία και τη Σλοβακία, ο εμπειρογνώμονας δεν μπόρεσε να εντοπίσει κάποιο e-shop. Αξίζει, ενδεικτικά, να αναφερθεί ότι στην Ιταλία υπάρχουν δεκάδες e-shops από τα οποία μπορεί κανείς να αγοράσει προϊόντα, συμπεριλαμβανομένου του γάλακτος, μέσω διαδικτύου² και τα οποία είναι εύκολα διαθέσιμα στο ευρύ κοινό. Παράλληλα, από τον πίνακα προκύπτει ότι ο εμπειρογνώμονας ερεύνησε στις περισσότερες περιπτώσεις 1 ή 2 (!!) e-shops από κάθε χώρα και, από την έρευνα προέκυψε ότι, στην Αυστρία και στη Λιθουανία δεν πωλείται φρέσκο γάλα με χαμηλά λιπαρά, στη Γερμανία και στη Μάλτα υπάρχουν μόνο ελάχιστες τιμές αλλά όχι μέγιστες, όπως και στην Πορτογαλία (πλήρες γάλα). Στο πλαίσιο της παρούσας απάντησης παρουσιάζονται για την Ιταλία, για την οποία ο εμπειρογνώμονας δεν εντόπισε κανένα e-shop, τα ακόλουθα (τυχαία) ευρήματα από τη μελέτη σε ένα μόνο e-shop:

		
Arborea Latte Fresco Molto Di Piu' Parzialmente Scremato Bottiglia 1Lt	Arborea Latte Fresco Molto Di Piu' Intero Bottiglia 1Lt	Arborea Latte A.D. Fresco Parzialmente Scremato 1Lt
Arborea Moltodipiù Latte parzialmente scremato 1000 ml	Arborea Moltodipiù Latte intero 1000 ml	Arborea Ad Latte Alta Digeribilità parzialmente scremato 1000 ml
2.09 € 2.09 € per litre	2.25 € 2.25 € per litre	2.29 € 2.29 € per litre
ADD		ADD

Αντιστοίχως, για τη Μάλτα, στην οποία ο εμπειρογνώμονας εντόπισε μόνο ελάχιστη τιμή, παρουσιάζονται τα ακόλουθα (τυχαία) ευρήματα από τη μελέτη σε ένα μόνο e-shop³:

² Ενδεικτικά: <https://www.spesati.com/fresh-products/dairy-products>

³ <https://www.greens.com.mt/products?cat=groceries&typ=milkandeggs&styp=freshmilk>

FRESH MILK

Benna Milk 2.5% Fat 1000ml

€ 1.00

1

ADD

FRESH MILK

Benna Pro Milk

€ 1.59

1

ADD

FRESH MILK

**Granarolo Milk Latte Piu Giorni
Parzialmente Scremato, 1l**

~~€ 2.50~~ **€ 2.36**

1

ADD

FRESH MILK

**President Semi Skimmed In
Plastic Bottle 1l**

~~€ 3.55~~ **€ 3.49**

1

ADD

FRESH MILK

**President Skimmed In Plastic
Bottle 1l**

~~€ 3.45~~ **€ 3.39**

1

ADD

FRESH MILK

**President Whole Milk In Plastic
1l**

~~€ 4.05~~ **€ 3.99**

1

ADD

Ωστόσο, ο εμπειρογνώμονας, στηριζόμενος στα επίσημα στοιχεία της Eurostat (και όχι σε αυτά της μελέτης του) αναφέρει ότι (σελ. 30), «σχετικά με τις αυξήσεις τιμών, σημειώνεται ότι το

επίπεδο του πληθωρισμού (Ιούνιος 2023) στο φρέσκο γάλα πλήρες είναι χαμηλότερο στην Ελλάδα (13,2%) τόσο σε σύγκρισή με την Εσθονία (25,7%) όσο και με την Σουηδία (19,2%). Ο υψηλότερος πληθωρισμός στην τιμή φρέσκου αγελαδινού γάλακτος χαμηλών λιπαρών εντοπίζεται στην Πορτογαλία (27,9%) παρότι η τιμή του γάλακτος είναι 10η στην κατάταξη».

Από τα ως άνω αναφερόμενα στοιχεία, σχετικά με την πορεία των ερευνών της Επιτροπής Ανταγωνισμού, προκύπτει ότι:

- α) η διαδικασία χαρτογράφησης της αγοράς του γάλακτος δεν έχει ακόμα ολοκληρωθεί,
- β) οι απόψεις που δημοσιεύονται στο ενημερωτικό δελτίο απηχούν προσωπικές απόψεις του εμπειρογνώμονα και δεν δεσμεύουν την Επιτροπή Ανταγωνισμού, όπως ρητά αναφέρεται στην υποσημείωση της σελ. 23 του Ενημερωτικού Δελτίου,
- γ) ο εμπειρογνώμονας παραδέχεται ότι τα διαθέσιμα στοιχεία είναι ανεπαρκή και η εξαγωγή συμπερασμάτων είναι αβέβαιη,
- δ) η μελέτη του εμπειρογνώμονα είναι εν πολλοίς αποσπασματική χωρίς επαρκή στοιχεία και με αντικρουόμενα συμπεράσματα (μεταξύ της έρευνάς του και των επίσημων στοιχείων ΕΛΣΤΑΤ/Eurostat) που δεν αναλύονται περαιτέρω,
- ε) οι δείκτες εισροών (κόστους) και εκροών (τιμές πώλησης) φαίνεται να συμβαδίζουν με κάποιες αυξομειώσεις τα δύο τελευταία έτη, με το δείκτη κόστους σε πολλές περιπτώσεις να είναι υψηλότερος από το δείκτη εκροών, κάτι που συνεπάγεται τη συγκράτηση των αυξήσεων των τιμών σε κάποιες περιόδους,
- στ) η μέθοδος που ακολουθεί ο εμπειρογνώμονας για την αποκάλυψη των αιτιών των ανατιμήσεων στα τρόφιμα σε, κάποιες μόνο χώρες της ΕΕ, αναφέρεται σε «κέρδος» των επιχειρήσεων στο οποίο ενσωματώνονται όλα τα λοιπά κόστη μία επιχείρησης εκτός από το εργατικό. Είναι συνεπώς μη κατάλληλη για να αναδείξει αν οι επιχειρήσεις «αιχροκερδούν».

Συνεπώς, οι υπηρεσίες του Υπουργείου Ανάπτυξης, με σεβασμό στην ανεξαρτησία της Αρχής Ανταγωνισμού, αναμένουν την ολοκλήρωση της χαρτογράφησης της αγοράς γάλακτος στην Ελλάδα καθώς και τις ενέργειες της Επιτροπής Ανταγωνισμού, στην περίπτωση που η χαρτογράφηση οδηγήσει σε ενδείξεις για την παράβαση της νομοθεσίας περί ανταγωνισμού. Είναι βέβαιο ότι, εφόσον τα αποτελέσματα της χαρτογράφησης της αγοράς γάλακτος αποδείξουν

ότι υπάρχει πρόβλημα στη διάρθρωση του ανταγωνισμού στην οικεία αγορά, η Επιτροπή Ανταγωνισμού θα επιβάλλει τα προβλεπόμενα από το νόμο πρόστιμα στους παραβάτες. Στο πλαίσιο αυτό το Υπουργείο Ανάπτυξης αναμένει τις επόμενες, κατά νόμο, ενέργειες της αρμόδιας Επιτροπής Ανταγωνισμού.

ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Ο προϊστάμενος του Τμήματος Εξυπηρέτησης
Κοινού και Πρωτοκόλλου

Κ.Α.Α.
ΜΠΙΛΗ ΕΥΣΤΑΘΙΑ

Ο ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΣΩΤΗΡΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Εσωτερική Διανομή:

1. Γραφείο Υπουργού Ανάπτυξης
2. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Εμπορίου
3. Γενική Διεύθυνση Αγοράς και Προστασίας Καταναλωτή
4. Διεύθυνση Εμπορικής Επιχειρηματικότητας